

»Heimatdienst« ni sam

Kot znano, tiči za vso gonjo proti Sloven-
cem na Koroškem proslula nemško-nacionali-
stična organizacija »Heimatdienst«, ki je neka-
ka krovna organizacija za večje število raz-
nih »kulturnih« in podobnih društev, v katerih
se zbirajo najbolj zagrizeni privrženci tako-
imenovane »nemško-nacionalne« ideje.

Mogoče ni popolnoma točno označiti vse
člane ter organizacij za nacistične, toda med nji-
mi je mnogo bivših nacistov — takorekoč vsi,
ki so v času nacizma nosili na Koroškem znak
nacistične stranke, pa so se po vojni potuhnili
v »kulturna« društva. Pa tudi ostali — če ne
štejemo zapeljancev in bedakov, ki jih take
reakcionarne organizacije našarene s ploče-
vinastimi znaki, »odlikovanji« in zastavami,
privlačijo z magično močjo — se po svoji mi-
selnosti ne razlikujejo veliko od starih in novih
nacistov. To so ljudje, ki se navdušujejo za ne-
kako abstraktno »Germanijo« (kot so se ne-
kdaj mnogi med Slovenci navduševali za ne-
kako abstraktno »mater Slavijo«); temu privi-
du so pripravljeni žrtvovati ne le stvarnost ko-
roških Slovencev, ampak tudi stvarnost Av-
strije. Avstrijsko državo smatrajo samo za
nujno zlo, zato so dejansko nerazpoloženi tu-
di do nje in do njenih predstavnikov. Ni čud-
no, da so obmetavali tudi zveznega kancler-
ja Kreiskega in njegovo ženo nedavno v Ce-
lovcu z gnili jajci, enako tudi koroškega
deželnega glavarja Sima, čeprav bi jima ko-
maj mogli očitati kake posebne simpatije do
koroških Slovencev.

Ljudje sanjarijo o »nemštvu«, o »veliki
Nemčiji«, o združitvi Avstrije z Nemčijo, torej
o novem »Anschlussu« itd. V koroških Sloven-
cih vidijo le ne tujek v svoji predstavi o »nem-
ški« Koroški, ampak tudi oviro za morebitno
uresničenje svojih sanjarij, ker vedo, da bi
se Slovenci takemu »Anschlussu« odločno upri-
li. In poleg tega imajo Slovenci v želodcu tu-
di zato, ker se zavedajo, da so koroški Slo-
venci dejansko bolj lojalni državljani avstrijs-
ke države kakor oni, ki to državo sovražijo
in jo smatrajo za vsiljeno.

To so ljudje, ki so navdušeno pozdravljali
z iztegnjeno roko Hitlerja, ko je zasedel Av-
strijo in uničil avstrijsko državo. To so tisti,
iz katerih se je rekrutiralo najbolj vneto hitler-
jansko uradništvo, bodisi za »ponemčevanje«
med vojno Nemčiji priključene Štajerske in
Gorenjske bodisi za druge potrebe hitlerjan-
ske vladavine. Ni si treba misliti, da so bili
vsi taki ljudje že nacisti, člani nacistične par-
tiije, ko je Hitler zasedel Avstrijo. Nekateri
morda niti pozneje niso postali člani njegove
NSDAP, ker so smatrali to samo za formal-
nost, saj s srcem so bili vedno »pri stvari«. Dej-
stvo pa je, da so bili in so taki ljudje prst, iz
katere poganja nacizem, rastlina, ki bi ne
mogla kliti in uspevati brez takega miselne-

(nadaljevanje na 7. strani)

Po volitvah v Trstu

V središču pozornosti tukajšnje javnosti
so izidi nedeljskih občinskih volitev v Trstu.
Čeprav je šlo za upravne volitve, se nam zdi,
da te že dolgo niso imele tako izrazitega po-
litičnega značaja, kot je med drugim izha-
jalo iz tematike, okrog katere se je bil volil-
ni boj. Tokrat so namreč določeni krogi v
Trstu napeli vse sile, da bi splošno poli-
tično usmeritev, ki je bila značilna za odbor
župana Spaccinija, ne samo zavrli, temveč jo
tudi vsebinsko izvodeneli, da bi nato laže
našla svoj prostor konservativna, reakcio-
narna in nacionalistična stališča.

Glasnik vsega spletkarjenja je seveda po-
novno bil tržaški italijanski dnevnik »Il Pic-
colo«, ki so mu nekaj dni pred volitvami
prišle celo prav finančne težave, s katerimi

IZIDI OBČINSKIH VOLITEV V TRSTU

	1972		1966	
STRANKE	glasovi	sedeži	glasovi	sedeži
P.C.I.	40.936	13	38.100	13
P.S.D.I.	14.614	4	*23.335	*8
M.S.I.	23.969	8	18.361	6
M.I.T.	3.692	1	8.331	2
S. S.	4.692	1	4.901	1
D.C.	67.666	22	60.295	21
P.L.I.	13.944	4	22.737	7
P.R.I.	9.807	3	4.191	1
P.S.I.	12.217	4	*	*
U.D.N.R.	484	—	990	—

Opomba: kratice pomenijo naslednje: P.C.I. -
komunistična partija — P.S.D.I. - socialdemo-
krati, M.S.I. - misovci, M.I.T. — independenti-
sti, S. S. — Slovenska skupnost, D.C. — demo-
kristjani, P.L.I. Liberalci, P.R.I. — republikan-
ci, P.S.I. — socialisti, U.D.N.R. — nova re-
publika.

* Na občinskih volitvah leta 1966 so so-
cialisti in socialdemokratit nastopali skupno.

se trenutno ubada tisk italijanske manjšine
na Reki in v Istri, in je zato zagnal vik in
krik, češ da mu grozi smrt. Kot povračilno
sredstvo pa je zahteval, naj deželna uprava
Furlanije - Julijske krajine ukine skromno
podporo, ki jo daje slovenskemu manjšinske-
mu tisku. List je torej zabrenkal na struno,
za katero je del tržaške javnosti še vedno
dovzetan, z očitnim namenom, da bi spravil
v zagato ali vsaj zlobno ponagajal predvsem
tistim silam v okviru italijanske večine, ki
so za politiko odprtja, miroljubnega sožitja
in sodelovanja ter so v tem pogledu nekaj
konkretnega tudi že naredile.

Izidi nedeljskih volitev pa so dovolj zgo-

vorno pokazali, da vsa prefinjeno zrežirana
predstava vendarle ni privabila toliko poslu-
šavcev, kot so si nadejali njeni organizatorji.
Misovci so sicer napredovali za dva sedeža
v primeri z občinskimi volitvami leta 1966,
a se jim ni posrečilo ohraniti glasov, ki so
jih prejeli na političnih volitvah v letošnjem
maju. Nazadovanje desničarske fronte pa je
tembolj očitno, če upoštevamo, da so tržaški
liberalci zgubili kar tri predstavnike. Toda
da se je past, ki so jo bili postavili »Il Pic-
colo« in tovariši, ponesrečila, še najbolj jas-
no izhaja iz seznama kandidatov stranke re-
lativne večine, to je Krščanske demokracije,
ki so jim volivci in volivke zaupali svoj pre-
ferenčni glas. Značilno je namreč, da jih
od 23 izvoljenih demokristjanskih svetovav-
cev kar 17 pripada struji, ki ima v Trstu v
rokah strankino vodstvo, oziroma je blizu
njegovim družbenim in političnim izhodi-
ščem ter stališčem. V strogo političnem po-
gledu je to po našem ena najpomembnejših
značilnosti nedeljskih volitev, ker ne sme-
mo pozabiti, da se v Trstu boj med novim
in starim, to je med politiko, ki teži za od-
prtjem in sodelovanjem, in med nacionaliz-
mom ter nazadnjaštvom bije tudi in pred-
vsem znotraj stranke relativne večine, glede
na strukturo njene volilne baze.

Podporo novi politiki pomenijo tudi vo-
lilni izidi socialistične in socialdemokratske
stranke, ki sta med drugim boljše določili
svoje medsebojne odnose po razkolu pred
trema leti. Uspeh republikancev gre pripisati
njihovemu prizadevanju za moraliziranje
javnega življenja, zlasti upravnega in poli-
tičnega, na primer s predlogom za znižanje
prejemkov visokih upravnih funkcionarjev.
To je v javnosti zelo ugodno odjeknilo. Ko-
munisti so v bistvu ohranili svoje pozicije.
Vse kaže, da jim pristop vodilnih socialprole-
tarcev ni prinesel ljudskih glasov. Slovenska
skupnost je ohranila svojega predstavnika
v občinskem svetu, a je po številu prejetih
glasov rahlo nazadovala v primeri s prejš-
njimi volitvami. Vzrokov je verjetno več in
jih bo treba natančno proučiti. Eden je go-
tovo v tem, da je premalo rednega stika med
vodstvom in volivci, premalo sestankov po
vaseh in v mestu samem, na katerih bi se
stvarno pogovorili z volivci, zlasti pa prešib-
ko izdelan politični in socialno-gospodar-
ski proprab, ki zadeva občinsko upravo, a
se naših ljudi živo tiče.

V občinski svet je bilo skupno izvolje-
nih šest Slovencev, in sicer štirje komunisti,
en socialist in en predstavnik Slovenske
skupnosti. Na komunistični listi so bili izvo-
ljeni Stojan Spetič, Jure Canciani, Rudi Gu-
glielmi in Lucijan Roncelli, za socialiste je
bil ponovno izvoljen Dušan Hreščak, za Slo-
vensko skupnost pa dr. Rafko Dolhar.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 3. decembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.30 Sv. maša. 9.45 Komorna glasba Georga Philippa Telemanna. 11.15 Mladinski oder: »Copek«. Tretji in zadnji del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in maš čas. 12.30 Nepozabne melodije. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Popoldanski koncert. 16.30 Šport in glasba. 17.30 »Zagonetna smrt navadnega človeka«. Radijska kriminalka. 19.30 Kratka zgodovina italijanske popevke. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.00 Nedelja v športu.

♦ PONEDELJEK, 4. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole): »Nobelova nagrada«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za srednje šole — ponovitev. 19.15 Odvetnik za vsakogar. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi. Srečanja - Harfistka Pavla Uršič. Vilko Ukmar: Memoari; Primož Ramovš: Cirkulacije. - Dokumenti o raziskovanju slovenskih narečij na Goriškem - Slovenski ansambli in zbori.

♦ TOREK, 5. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 19.10 Slovenski epi (10). Ivan Trinko Zamejski: »Oglej«. 19.25 Mladinski oder: »Miklavžev večer«. Otroška radijska igra, ki jo je napisala Tončka Curk. 20.00 Šport. 20.35 Puccini: »Boheme«, opera v 4 dejanjih. V odmoru (21.10): »Pogled za kulise«, pripravil Dušan Pertot.

♦ SREDA, 6. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol): »Meni plašček, kaj pa ptičkom?«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol — ponovitev). 18.50 Tržaški baročni ansambel. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. V odmoru (20.35) Za vašo knjižno polico.

♦ ČETRTEK, 7. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Harfistka Pavla Uršič. Vilko Ukmar: Memoari; Primož Ramovš: Cirkulacije - Dokumenti o raziskovanju slovenskih narečij na Goriškem - Slovenski ansambli in zbori. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Nove plošče resne glasbe prip. Piero Rattalino. 19.10 Ob stoletnici Mazzinijeve smrti. 19.25 Pisani balončki. 20.00 Šport. 20.35 »Fiziognom«. Drama v 4 dejanjih.

♦ PETEK, 8. decembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Jutranja glasba. 9.00 Sv. maša. 10.20 Praznična matineja. 11.15 Mladinski oder: »Zid hrabrosti«. Izvedba: RO. 11.15 Opoldne z vami. 13.30-15.35 Glasba po željah. 15.35 »Zgodilo se je v Irkutsku«, napisal Aleksej Arbuzov. Izvedba: SSG v Trstu. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Ciril Drekonja«. 20.30 Delo in gospodarstvo. 20.45 Vokalno instrumentalni koncert.

♦ SOBOTA, 9. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio, oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Koncertisti naše dežele. Fagotist Vojko Cesar, pianist Gabrijel Pisani. 19.10 Po društvih in krožkih »Dom Jakob Ukmar« v Šklednju. 19.25 Revija zborovskega petja.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, števil. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

NOVICE IZ SLOVENIJE

Dne 18. novembra se je sestalo v Ljubljani vodstvo Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in razpravljalo o trenutnem položaju slovenske manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. Pri tem so z zadovoljstvom ugotovili, da se je v zadnjem obdobju sodelovanje matičnega naroda s svojimi manjšinami na najrazličnejših ravneh okrepilo, kljub temu pa ostaja še vrsta odprtih vprašanj. Gre v prvi vrsti za sedanje stanje na Koroškem, ki ne ogroža le obstoja in demokratičnega razvoja slovenske manjšine, marveč negativno vpliva tudi na dobre sosedske odnose med Avstrijo in Jugoslavijo oziroma Slovenijo. Izvršni odbor in predsedstvo Socialistične zveze sta mnenja, da mora Avstrija 7. člen državne pogodbe izvesti v celoti in odklanjata kakršnokoli ugotavljanje manjšine.

Na omenjenem zasedanju so se ugodno izrazili o enotnih nastopih Slovencev v zamejstvu, kadar gre za njihove osnovne narodnostne pravice. V zvezi s slovensko narodno skupnostjo v Italiji so pozdravili delovanje tistih demokratičnih sil v deželi Furlaniji - Julijski krajini, ki so prispevale k ustvarjanju takega demokratičnega vzdušja, ki omogoča začetek učinkovitega reševanja perečih narodnostnih vprašanj; podoben pre-

mik pa bi bil še posebej potreben v videmski pokrajini, kjer tudi živi slovenska manjšina.

Slovenija je te dni dobila nov izvršni svet (vlado), ki ga bo odslej vodil inž. Andrej Marinc, dosedanji tajnik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Po odstopu prejšnjega predsednika Staneta Kavčiča je v skladu z zakonom morala odstopiti vsa vlada, vendar v novi sestavi ni prišlo do večjih sprememb. Od treh podpredsednikov sta dva ostala na svojem mestu (dr. Aleksandra Kornhauser in inž. Tone Tribušon), tretjega podpredsednika dr. Franceta Hočevarja pa je zamenjal Rudi Čačinovič.

—o—

SPREJEM OB JUGOSLOVANSKEM DRŽAVNEM PRAZNIKU

Na predvečer državnega praznika sta jugoslovanski generalni konzul v Trstu Boris Trampuž in njegova žena gospa Vanda priredila v veliki dvorani hotela Jolly slovesen sprejem. Udeležili so se ga zelo številni predstavniki političnega, gospodrskega in kulturnega življenja v Trstu. Na sprejemu smo opazili tudi mnoge zastopnike slovenskih manjšinskih organizacij iz vse dežele Furlanije - Julijske krajine.

Mihec in Jakec občudujeta ruski humor

— Znaš, Jakec, ma ti Angleži so vselih čudni ledje.

— Ja, posebno tisti nješ škoti, ke hodejo u krilcah. Zdej u teh časeh! In stavem, de nješ mule pej hodejo,

po modi, u hlačah. Se misleš, kaku more bet lepu videt an škotski par? Uan u krilci, uana u hlačah?

— Ma jest sm ti tou povedat nekej od angleške dinastije...

— Ja, ja, ni dougo tega, ke so na Angleškem časniki očitali angleški kraljici, de preveč zapraula jn javno računali, kolko košta ta al uni sprejem jn večerja. In nobenga niso zastran tega zaprli.

— Ma zdej se je zgodila ana druga ses tisto nješ princeso Ano. Sej znaš, taka princesa jema tudi auto, ke gre tudi dvejstu na uro. In zgodilo se je, da je tudi njo policija ustaula, zatu ke je tekla preveč hitro jn jo je zapisala. In zdej be mogla, po angleškem zakoneh, prit uana pred sodnika, de jo obsode zastran prevelike hitrosti. Ma šef prometne policije se je mislo de je zadosi, če ji pošlje opomin.

— Se vide, de je biu pameten. Kej češ, velike zverine je bulše pestet pr miri.

— Ma po zakoni je ne be smeli, zatu ke je prekoračila hitrost že dvakrat. In zdej zastran tega, ke je policija ni poslala pred sodnika je ratau na Angleškem ceu hudič. An poslanc je pisau notranjemi ministri nej mu dajo nazaj tiste soude, ke jeh je plačau uan za glih tašen prometni prekršek.

— Kej na Angleškem dajejo multe tudi poslancam?

— Videš, uani so taki. Pole je pisau ministri tudi kapo od sindikata od kamionistov.

Je reku, de kamionisti, kadar zastran svojga dela kej prekršejo hitrost, morejo multo lepu plačat jn de tu ni nobena pravica jn de tudi tista princesa Ana be mogla bet sojena. Jn vsi časniki pišejo od tega jn nobenmi se nanka ne sanja, de be kašnega zaprli. Videš, de so res čudni ti Angleži.

— Kej šeč, uani jemajo tisti angleški humor.

— Ja, naš, slovanski je vse drugačen. Znaš tisti vic še s časov, ke sta bla živa Kenedi jn Hruščev. Sta se menla an Amerikanec jn an Rus ki je večja svoboda. Jn je reku Amerikanc: »Pr nas je tašna svoboda, de vsak lahko šimfa čez Kenedija kolkor če jn nobeden ga ne bo zapru.« Ma Rus mu je prec odgovoru: »Tudi pr nas vsak lahko šimfa čez Kenedija kolkor če jn nobeden mu ne bo neč reku.«

— Ma jest znam zdej ano novo, ke je prou resnična. Sej znaš de so zdej god u Helsinkeh, ke se glihajo diplomati zastran Evropske varnosti. In so govorili tudi od suverenosti jn neodvisnosti. In prestaunik Rumunije je reku, de be mogli bol natančno povedat tisto od neodvisnosti jn suverenosti, zatu ke je dosti držav vpisanih u vojaške pakte. Ma prestaunik Sovjetske Zveze je reku, de je tašna natančnost brez potrebe, zatu ke tudi če je ana država članica kašnega vojaškega pakta, ni zastran tega prou neč menj suverena jn neodvisna. Za prgliho je povedau, de tudi Rusija je članica Varšavskega pakta, ma de se zastran tega ne čuti prou neč menj suverena jn neodvisna.

— Imenitno je povedau. Zdej be biu radoveden brat češke al madžarske neodvisne jn suverene komentarje.

— Al pej, zakej se Jugoslavija taku trmasto drži svoje neuvršenosti.

— Znaš kej? Midva pejma zdej na an viski!

Novi gospodarski razvoj v Jugoslaviji

Zbliževanje s Sovjetsko zvezo — pravijo gospodarski komentatorji na Zahodu — je prinesla v Jugoslaviji ne samo nov politični, marveč tudi gospodarski kurz. Ta kurz obstaja v političnem navodilu, da je treba okrepiti predvsem gospodarske stike s sovjetskim taborom ter z deželami v razvoju.

Ob gospodarski reformi v letu 1965 so v Jugoslaviji sklenili, kakšna naj bodo razmerja v regionalni delitvi blagovne menjave s tujino in pri razvoju gospodarskih stikov s posameznimi področji sveta. Nekaj nad 50 odstotkov zunanje trgovine naj bi se usmerilo na Zahod, okrog 35 odstotkov v vzhodnoevropske države in približno 20 odstotkov v zaostale države.

Načrtna regionalna delitev zunanje trgovine je teoretično brez dvoma pravilna, da država ni izpostavljena političnim in gospodarskim pritiskom enega samega dela sveta ob morebitnih tamkajšnjih nenadnih pretresih. Jugoslavija je prav ob sporu s kominformom I. 1948 težko plačala preveliko navezanost samo na ta del sveta. Sovjetski tabor je takrat za represalijo odpovedal številne gospodarske pogodbe ter je zanesel globoko zmedo v izvajanje prve jugoslovanske petletke.

Regionalna delitev blagovne izmenjave s tujino je pravilna pod pogojem, da je trgovina z vsemi državami enako rentabilna. V jugoslovanskem primeru tega ni mogoče reči. Jugoslavija je na Zahodu zadolžena ter bi zaradi tega morala povečati izvoz v ta del sveta, da plača dolgove oziroma da zasluži nove konvertibilne valute. Po drugi strani ima aktivno trgovinsko bilanco s sovjetskim taborom ter še bolj z deželami v razvoju, katere zaradi tega financira. Zaradi jugoslovanskih kreditov do sovjetskega tabora in dežel v razvoju nastaja vprašanje, kaj bo prinesel jugoslovanskemu gospodarstvu novi gospodarski kurz. Jugoslavanski notranji in zunanji dolgovi znašajo od štiri do pet milijard dolarjev ali okrog tri tisoč milijard lir, zaradi česar zdaj za Jugoslavijo ni ravno najbolj primeren konjunktorni trenutek, da še financira druge države.

Jugoslovanski gospodarski krogi upravičeno ugotavljajo, da zaradi pomanjkanja domače akumulacije nastaja potreba, da še pridobijo znatna tujna sredstva z zunanjimi posojili oziroma še bolje s sprejemom naložb tujih kapitalov. Racionalni gospodarski razvoj temelji na podlagi prenosa sodobne znanosti in tehnologije iz ene drave v drugo. Premajhno domače tržišče ne dovoljuje produktivnosti velikoserijske specializirane produkcije. Iz tega izhaja potreba po mednarodni kooperaciji in po poslovno-tehničnem sodelovanju z najrazvitejšimi gospodarstvi, ki so ravno gospodarstva Zahoda. Jugoslavija in Slovenija pričenjata izvajati novi gospodarski petletki 1971-1975 ter bosta morali v tem okviru poiskati nove spodbude in možnosti za razvoj gospodarskih stikov s tujino.

Aprila prihodnjega leta bo zapadla trgovinska pogodba, katero je Jugoslavija leta 1970 sklenila z Evropsko gospodarsko skupnostjo. S 1. januarjem 1973 se bo Evropska skupnost formalno razširila od šest na devet držav. Istočasno bodo začeli veljati predpisi o skupni trgovinski politiki članice Evropske gospodarske skupnosti do tretjih držav. To pomeni, da Jugoslavija s temi državami ne bo mogla več sklepati zgolj dvostranskih trgovinskih pogodb. Zaradi tega je nujno, da bi nova pogodba med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo zajela vse oblike gospodarskega sodelovanja. Jugoslavija se je že doslej precej okoristila s tako imenovanimi preferenciali o brezcarinskem uvozu industrijskih izdelkov iz držav v razvoju v Evropsko gospodarsko skupnost. Razširitev uporabe prefe-

rencialov na področje medsebojnih kooperacijskih odnosov bi lahko dala nove pobude za povezovanje jugoslovanskega gospodarstva z gospodarstvi članic Evropske skupnosti. Novi sporazum naj bi zajel tudi druga področja sodelovanja, kot so znanstveno-tehnično, finančno-kreditno in investicijsko ter tranzit in delovna sila. Seveda bo treba dalje imeti pred očmi ključna vprašanja kmetijstva in industrije.

Pretekli teden so pričeli pripravljati pogovore za novo pogodbo predstavniki Jugoslavije in izvršnega odbora Evropske gospodarske skupnosti, ki so se sestali v Bruslju. Pri sestavljanju nove pogodbe je potrebno tudi sodelovanje Slovenije, ker je slovensko gospodarstvo najbolj izpostavljeno posledicam zaščitnih in drugih ukrepov Evropske gospodarske skupnosti. Kot poročajo iz Bruslja, so se pogovori med Jugoslavijo in Evropsko skupnostjo ugodno začeli v duhu obojestranske zainteresiranosti ter pripravljenosti za sodelovanje.

Evropska gospodarska skupnost ima pred seboj po vrhunskem sestanku v Parizu velik razvojni program. Več pomembnih ukrepov bo sprejela že prihodnje leto. Tako bodo zlasti začeli uvajati začetni mehanizem enotnega sistema Narodnih bank Evropske gospodarske skupnosti. Postavili bodo tudi osnove za skupno politiko regionalnega razvoja ter bodo bolj kot doslej izvajali skupno zunanjo trgovinsko politiko.

Iz vsega tega sledi, da Jugoslavija ne sme zamuditi vlaka pri vključevanju v nove gospodarske, finančne in monetarne tokove, ki se pričenjajo na Zahodu ter s tem na splošno v svetu.

Vsekakor je krivično kar povprek dolžiti slovenska podjetja, da so se premalo poslovno vezala na dežele v razvoju. Predstavniki velikih slovenskih podjetij »Emona« in »Slovenijales« so na nedavnem posvetu zunanjetrgovinskih organizacij upravičeno poudarili, da poslovanja s »tretjim svetom« — to je financiranje držav v razvoju — samo gospodarstvo ne zmora, a republika in federacija za ta namen nudita premajhno pomoč.

Egidij Vršaj

—0—

ČESTITAMO

Na tržaški univerzi je diplomiral iz fizike Boris Fabjan iz Rojana. Sorodniki in prijatelji mu prisrčno čestitajo. Čestitkam se pridružuje tudi Novi list.

PODPORA BOJU BASKOVSKEGA NARODA ZA SVOBODO

Baskovski narod, ki se je zdel že zapisan smrti, saj večina prebivalstva v baskovskih pokrajinah sploh ne govori več baskovskega jezika, ampak kastilijanščino, doživlja zadnje čase čudovit narodni preporod. To je povzročil boj, ki ga je začela njegova najbolj zavedna plast — zlasti dijaška in delavska mladina ter izobraženci — za narodno osvoboditev. Zadnje mesece in tedne beremo v časopisju ali slišimo po radiu o neprestanih spopadih mladih Baskov z birci starega diktatorja Franca, smrtnega sovražnika baskovskega naroda. Baski niso pozabili, kako je nacistično letalstvo po Francovem naročilu porušilo med špansko državljansko vojno baskovsko mesto Guerniko, simbol davne baskovske svobode. Francova policija vneto lovi člane baskovske gverilske in odporniške organizacije ETA in jih zapira, muči ter postavlja pred sodišče. A tudi Baski ne držijo križem rok.

Že od časa svojega oboroženega odpora proti Francovim četam imajo svojo narodno vlado, ki ima zdaj svoj sedež v tujini. V njej so zastopane vse baskovske politične skupine.

V Italiji se je pred kratkim prvič sestal Italijanski odbor za vzajemnost z Baski in sicer na sedežu Italijanskega mazzinijanskega društva v Milanu ter določil svoj program dela v prid baskovskega osvobodilnega gibanja. Izdal je tudi prvo, poskusno številko lista »Italia - Euzkadi«, ki bo njegovo glasilo, če bo dobilo dovoljenje sodišča: Uredništvo ima naslov: Via Ravizza 12; 35100 Padova.

—0—

PRAZNIK JUGOSLOVANSKE REPUBLIKE

29. t.m. obhajajo v Jugoslaviji praznik republike, ki so ga raztegnili na več dni. Mnogi so izkoristili praznične dni za obisk v tujini, zlasti v Trstu. Vendar je opaziti, da je naval obiskovavcev iz Jugoslavije letos manjši kot druga leta za ta praznik, čemur je verjetno vzrok težje gospodarsko stanje v sosedni republiki in tudi slabša zamenjava dinarjev za lire.

Klavrno ponesrečeni poizkus

(Dopis z Dunaja)

Za preteklo sredo 22. t.m. je organizacija »Österr. Burschenschaft« napovedala v veliki predavalnici dunajske univerze razgovor o dvojezičnih napisih z znanim liberalnim poslancem iz Koroške, s Scrinzijem, vodjem psihiatričnega oddelka deželne bolnice v Celovcu, človekom, ki je vsej slovenski javnosti poznan po svojih »domovinarskih« nazorih, po proslulih zahtevah iz mračnih časov v Podonavju.

Svojih izvajanj in razgovorov pa dr. Scrinzi na dunajski univerzi zaradi odločnega pritiska napredno usmerjenih študentov ni mogel izpeljati in sploh ne začeti. »Polnopravnost koroškim Slovencem«, je začelo doneti po dvorani, takoj ko je Scrinzi vstopil. Organizatorji so prinesli celo dva zvočnika, da bi preglasovali protest dvorane, pa ni nič pomagalo. Preizkušali so pomagati liberalnemu doktorju do besede s tem, da so z napisi na tablo zahtevali demokratsko diskusijo, »argumente« itd. Končno je doktor postal naveličan in se odpovedal nadaljnji diskusiji.

Koroškoslovenski fantje in dekleta so zasedli vse osrednje vrste velike predavalnice in v svoje prese-

nečenje je človek opazil, da le niso taka »manjšina«, kot nam je včasih v mislih. »Ven z reakcijo!« je donelo iz teh vrst in kmalu se je oglasila tudi udarna pesem »Hej, mašina, zagodi.«, ki na svoj pogovor čakajočemu doktorju ni bila prav prijetna. Moral se je posloviti.

Zdi se, da je divjanje nemčurjev in razbitje dvojezičnih krajevnih tabel na Koroškem imelo prav nasproten učinek, kot so si ga sami želeli. Razgallilo je njihovo dvojno moralo ter šovinizem pred vsem svetom. Kot smo videli na javni oddaji na avstrijski televiziji »Mestni pregovori« iz Celovca, je neki Korošec osramočen tožil, kako so mu v Hamburgu, kamor je prišel poslovno, pomolili pod nos nemško revijo »Der Spiegel« s člankom o Koroški pod naslovom »Tschuschen jagen« (Loviti čuša).

Verjetno bi se z lahkoto ugotovilo, da zakotne šovistične sile gradijo svoje načrte in dejavnost zavestno na prešibkem obveščanju demokratske javnosti in na prikrojeni propagandi. Tam pa, kjer je javnost stvarno obveščena, doživijo svoj polom.

C. D.

Uspešen zaključek turistične sezone

Letošnja turistična sezona na devinsko-nabrežinski obali je bila uspešna. To ugotovitev najbolje potrjujejo sledeči statistični podatki: v letošnjem letu je bilo do vključno 30. oktobra naštetih skupno 164.000 nočitev, od katerih je bilo 58.000 hotelskih (to je v hotelih in penzionih kakor tudi v bolj skromnih gostilnah s prenočišči), ostanih 106.000 pa izvenhotelskih, torej v privatnih sobah, apartmajih, počitniških hišicah in kampingih.

Zanimivo je, da je v letošnjem letu velik delež hotelskih nočitev prispeval novi motel AGIP v Devinu, ki je v pičlih šestih mesecih imel kar 10.000 gostov s skupno 16.000 nočitvami. Tudi če upoštevamo, da objekt razpolaga z 80 moderno opremljenimi sobami s 154 ležišči, je to zelo visoka številka. Toda prav ta visoka številka moti nekatere hotelirje naše pokrajine in celo v mestu samem, tako da na vseh sestankih tožijo o hudi konkurenci, ki naj bi jo povzročil ta novi objekt. Dejstvo je, da je velika večina hotelov v mestu zelo starih in neustreznih, brez primerne parkirnega prostora in povrh so še zelo dragi. Torej cela vrsta hib, zaradi katerih je prišlo do letošnjega nazadovanja.

Za turistično dejavnost v devinsko-nabrežinski občini je z imenovanjem novega predsednika tukajšnje turistične ustanove končno zapihal nov veter. Predvsem je novi predsednik takoj sklical sejo vseh krajevnih izvedencev, kar se ni zgodilo že sedem let. Na seji, ki je bila dobro obiskana, so hotelirji poročali o številnih perečih problemih. Sledila je zelo zanimiva razprava. Ker so bili zaključki in odmevi seje pozitivni, je predsednik Parentin sklenil, da bo pred vsako važno izbiro sklical sejo vseh turističnih operaterjev, ki naj bi tako neposredno odločali pri reševanju važnejših vprašanj.

Upamo, da bodo tako prišli do izraza tudi slovenski hotelirji in vsi ostali domačini, ki se ukvarjajo s turizmom. Upoštevane naj bi bile zahteve o dvojezičnih napisih na turističnih objektih, slovenščino pa bi morali upoštevati tudi na turističnih prospektih, kajti takih zaenkrat vse preveč primanjkuje.

L. K.

PROSLAVA 50-LETNICE PROSVETNEGA DRUŠTVA V KRIŽU

V soboto, 2., in v nedeljo 3. decembra bodo v Sv. Križu pri Trstu praznovali 50-letnico domačega prosvetnega društva »Vesna«. Program, ki se bo v celoti odvijal v Ljudskem domu, obsega kulturni večer v soboto ob 20. uri, osrednja slovesnost pa bo v nedeljo popoldne ob 16. uri. Prvi dan proslave je namenjen gostom iz matične domovine: nastopili bodo namreč mešani pevski zbor »Svoboda II« iz Trbovelj, Trboveljski okte in ansambel Franca Lipičnika iz istega kraja. Na nedeljski prireditvi bodo v kulturnem sporedu sodelovali domačini. Po pozdravnih nagovorih bo najprej zaigrala vaška mladinska godba na pihala, sledil bo nastop mladih glasbenikov, zatem pa drama N. Sinkiča v dveh slikah »Skrivnostna skrinjica«, ki jo bodo odigrali člani dramske skupine PD »Vesna«. Po recitacijah bo osrednjo slovesnost ob 50-letnici društva zaključil moški pevski zbor »Vesne« pod vodstvom Frančka Žerjale.

Glasbena matica v Trstu prireja v petek, 1. decembra ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu

TRETI ABONMAJSKI KONCERT

Nastopili bodo Nora Jankovič - mezzosopran, Ivan Sancin - bas, Zarko Hrvatič - violina in Neva Merlak - Corrado - klavir. Na sporedu so dela naslednjih primorskih avtorjev: J. Jakončiča, M. Kogoja, I. Mignozzija, V. Mirka, K. Pahorja, C. Preglja, R. Simonitija, A. Srebotnjaka, F. Venturini, U. Vrabca in P. Merkuja.

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (ul. Ruggero Manna 29 - tel. 418-605) ter eno uro pred začetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Anica Kraljeva v Slovenskem kulturnem klubu

Na običajnem sobotnem večeru v SKK smo imeli 18. t.m. v gosteh gospo Anico Kraljevo iz Argentine, vztrajno delavko in pobudnico kulturnega življenja slovenskih izseljencev. Rojakinja je orisala dejavnost Slovencev v oddaljeni Argentini; poleg tega nam je povedala marsikaj zanimivega o stanju slovesnih kulturnih shajališč, njihovih naselbinah in o okolju, v katerem slovenski izseljenci živijo.

Kljub razveseljivo živahnemu kulturnemu življenju naših izseljencev se zdi bodočnost žalostna. Gospa Kraljeva je poudarila, kako so Slovenci v tujini osamljeni in kako zelo bi jim bili potrebni stiki z domovino. Marsikaj bi lahko k temu pripomogli mi, zamejci.

Besede izjemne sotje so vzbudile vprašanja navzočih, ki so se na koncu zahvalili s prisrčnim ploskanjem.

25. novembra je srečanje odpadlo zaradi volitev.

V soboto, 2. decembra, nas bo zabaval ansambel KRAŠKI CVET. Zatem bo akademik Marjan Jevnikar, ki nas je že v lanskem sezoni presenetil z izrednim čutom za

dojemanjem narave in filmanja sploh, predvajal svoje novejšje posnetke.

Prisrčno vabljeni! Tokrat mladina zabava mladino.

V soboto, 25. novembra, se je rodila znaneemu radijskemu časnikarju Saši Rudolfu hčerka

BARBARA

Srečnemu očetu in njegovi ženi iz srca čestitamo, mladi Barbari pa želimo veliko sreče v življenju.

Kolegi pri Novem listu

VISOKO ODLIKOVANJE ZA BORISA TRAMPUŽA

Jugoslovanski generalni konzul v Trstu Boris Trampuž je ob svoji šestdesetletnici, ki jo je praznoval pred nekaj meseci, prejel visoko odlikovanje, in sicer Red jugoslovanske zvezde z zlatim vencem. Odlikovanje mu je izročil pred nekaj dnevi podpredsednik slovenske vlade Tone Tribušon. Generalni konzul Boris Trampuž je bil odlikovan zaradi svojih posebnih zaslug pri krepitevi miroljubnega sožitja in sodelovanja med Jugoslavijo in njenimi sosedi.

Kmečka in obrtniška posojilnica v Nabrežini sporoča vsem svojim članom in ostalemu občinstvu, da bo od ponedeljka, 4. decembra dalje uradovala po naslednjem urniku:

Od ponedeljka do vključno petka vsak dan od 8.30 do 12.30, popoldne pa od 16. do 17. ure; ob sobotah le za nujne zadeve od 16. do 17. ure.

Na razpolago smo Vam za vse usluge, ki spadajo v naš delokrog.

Upravni odbor

STALNO SLOVENKO GLEDALISCE V TRSTU
Kulturni dom
GOSTOVANJE MLADINSKEGA GLEDALISCA IZ LJUBLJANE

T. Braun in H. Fichna

INDIJANCI V MALI VASI

V torek, 5. decembra 1972 ob 15.30

BARVNE SLIKE V MARIJINEM DOMU PRI SVETEM IVANU

V nedeljo 3. decembra ob 17. uri bo predvajala gđc. I. Furlan v svetoivanskem Marijinem domu v Trstu barvne diapozitive s svojega potovanja v Moskvo in Leningrad.

Kulturni krožek »DEVIN - ŠTIVAN« priredi v nedeljo, 3. decembra s pričetkom ob 16. uri, v župnijski cerkvi v Devinu tradicionalno

MIKLAVŽEVANJE

Obveščamo starše, naj prinesejo darila namenjena otrokom, v župnijsko dvorano v soboto, 2. decembra med 18. in 20. uro

Prof. Marjana Černica in ženo Nadjo je razveselilo rojstvo prvorojenca, kateremu sta dala ime Peter. Petru želimo, da bi zrasel v pogumnega in močnega slovenskega fanta in da bi ga spremljala sreča v življenju, staršem pa čestitamo.

NAŠE SOŽALJE

Ob nenadni smrti gospoda Franca Slokarja izražamo družini naše globoko sožalje.

Po kratki in zahrbtni bolezni je v sredo, 22. novembra, preminil naš dragi

FRANC SLOKAR

Vsem, ki so počastili njegov spomin, se zahvaljujejo žena Zorka, hči Nadja, sin Marjan, zet Marjan, vnuček Peter in vse sorodstvo.

Trst, Gorica, 30. novembra 1972.

Letošnja »Cecilijanka« - korak naprej

V zadnji številki Novega lista smo že na kratko poročali o vsakoletni »Cecilijanki«, reviji pevskih zborov, ki jo prireja Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Ker se je letos prijavilo in nastopilo kar 17 pevskih zborov, so morali prireditelji razdeliti na dva dela. Na sobotnem nastopu (18. novembra) so se na odru Katoliškega doma zvrstili naslednji pevski zbori: moški zbor Rupa - Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka, Goriški dekliški zbor, ki ga vodi Jožica Lasič, moški nonet iz Sovodenj (vodi Zdravko Petejan), moški zbor iz Šentmavra pod vodstvom Gabrijela Devetaka, dekliški zbor iz Devina z dirigentom Hermanom Antoničem, cerkveni pevski zbor iz Rupe, »Fantje izpod Grmade« (vodi jih Ivo Kralj) in na koncu še mešani pevski zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, ki ga vodi Stanko Jericijo.

Najprej je treba opozoriti na tiste pevske skupine, ki delujejo razmeroma malo časa in so se na »Cecilijanki« predstavile prvič, tako moški zbor Rupa - Peč, Goriški dekliški zbor in dekliški zbor iz Devina. Dalje moramo omeniti sovoedenjski nonet in »Fante izpod Grmade«, pri katerih je bilo opaziti, v primerjavi s prejšnjimi nastopi, porast v kvaliteti, zlasti velja to za poslednje. Pravo presenečenje sobotnega večera pa je bil gotovo nastop Goriškega dekliškega zbora, ki ga sestavlja osem izkušenih pevk, večjih v pevski tehniki, tako da njihovemu izvajanju, pri katerem so pokazale visoke poustvarjalne sposobnosti in domišljeno tolmačenje glasbenih misli, skoraj ni bilo kaj očitati. Ostali pevski zbori, ki so se nastopili v soboto, so več ali manj potrdili svoje izvajalske sposobnosti. Med temi naj posebej omenimo — zaradi zahtevnega programa — mešani pevski zbor »Lojze Bratuž«, ki je zapel Gallusov motet »O mors, quam dura«, Tomčevo »Jutranjo pesem« (priredba slovenske protestantske nabožne pesmi iz 16. stoletja) in ljudsko »Dekle na vrtu« v priredbi Brede Ščekove.

V nedeljo, 19. novembra popoldne so nastopili pevski zbori iz Štandreža pod vodstvom Iva Bolčine, nato dekliški zbor iz Sovodenj (vodi ga Marinka Lasič), cerkveni pevski zbor iz Podgore, ki ga sedaj vodi Emil Valentinčič, in pevski zbor »Rječan« iz Beneške Slovenije pod vodstvom Rina Markiča. Pri sovoedenjskem pevskega zboru je treba pohvaliti dober pevski material in dognano podajanje, napredek, zlasti glede večje glasovne zlitosti je opaziti pri zborih iz Štandreža in Podgore. Posebej pomemben pa je bil nastop zbora »Rječan« iz Ljes pri Hlodiču, ki so ga poslušalci kot edinega predstavnika tega pozabljenega dela slovenskega narodnostnega ozemlja še toliko bolj toplo pozdravili. Po odmoru se je pevska revija nadaljevala z nastopom cerkvenega pevskega zbora iz Doberdoba (vodi ga K. Lavrenčič), nekoliko večje ambicije ki jim je tudi uspešno bil kos, je pokazal zbor Marijine družbe iz Gorice pod vodstvom Lojzke Bratuž, cerkveni pevski zbor »Planika« iz Ukeva pa je največ priznanja požel z domačimi koroškimi ljudskimi pesmimi. Sledil mu je moški pevski zbor »Mirko Filej« iz Gorice, ki je v svoj spored uvrstil »Oče naš hlapca Jerneja«, s katerim je nastopil na nedavnem pevskega tekmovanju v Mariboru. S tem posegom v modernejšo in zahtevno literaturo je dokazal, da se že dvignil nad povprečno raven pevskih zborov v zamejstvu, zato bo treba v bodoče računati nanj kot na resen dejavnik v prizadevanjih slovenske zborovske poustvarjalnosti. Letošnja »Cecilijanka« je zaključil cerkveni pevski zbor z Opčin, ki ga vodi Stanko Malič, in pokazal solidno petje, zlasti pa je opozoril na resno in temeljito delo.

Prvo, kar je bilo v splošnem opaziti na letošnji »Cecilijanki«, je občutno povečanje števila sodelu-

jočih pevskih zborov, dalje veliko število mladih pevcev, kar je trden porok, da ima zborovsko petje na Goriškem zagotovljeno bodočnost. Razveseljivo je tudi, da so se začeli dirigenti izogibati načina glasnega petja, ki v marsičem škvari homogenost posameznih glasovnih skupin in barvo celotnega zbora; v nekaterih primerih pa bi bila potrebna skrbnejša izbira in priprava solistov. In ne nazadnje naj poudarimo, da so končno iz sporeda izginile že stokrat prepete »čitalniške« in »narodobudne« pesmi in je bilo pri izbiri vseh zapetih skladb v glavnem čutiti premišljene in današnjemu času bolj primerne odločitve. V teh pozitivnih premikih — če odštejemo nekatere pomanjkljivosti — je torej po našem glavni pomen letošnje zborovske revije »Cecilijanka 1972«.

M. V.

—o—

Solkansko polje

V SPOMIN

Letos imamo izredno dosti pogrebov, rojstev pa skoraj nič. Pred dnevi smo spremljali na šentmavsko pokopališče našo sosedo Tomšič Valentino, rojeno Radinja. Štmaver je njena rojstna vas. Od tam so se Radinjevi preselili po prvi svetovni vojni na Solkansko polje. Pokojna se je priženila k Tomšičevim. Vzgojila je šest otrok. Do svojega 76. leta je bila vedno skrbna mati, milega in dobrega značaja. Ne samo domači, tudi vsi, ki so jo poznali, jo bodo ohranili v blagem spominu. Naj v miru počiva!

IZ ŽIVLJENJA NA VRHU

Na Vrhu smo in gledamo življenje pod seboj, malo oddaljeni od sveta. Pa se tudi pri nas življenje rodi, vrti in umrje.

Prejšnjo soboto sta praznovala zlato poroko Marija Devetak in Leopold Gril. Okoli slavlencev se je zbrala vsa rodbina in ju je spominjala na veseli dan pred 50 leti. Zvečer so prišli v vas tudi domači pevci z voščilno podoknico. Izražamo tudi naša voščila.

Drugi dan pa je pevski zbor pel v življenjsko slovo še mlademu Francu Cotiču. Komaj 44 let star je umrl zaradi zahrbtni bolezni v goriški bolnišnici. Znanci in prijatelji izražajo domačim iskreno sožalje.

ANDREJEV SEJEM

Po starih pravilih zacvilijo vrtiljaki in švigajo sputniki v Gorici že pred ponedeljkom po svetem Andreju, ko se uradno odpre stoletni Andrejev sejem v Gorici. Tako je tudi letos. Kričava sejmarska naselja so začeli postavljati že v ponedeljek. Po večini so to zabavišča, ki vreščijo in vabijo na vse pretege domačine in goste z onstran tunela in žice. Kaže, da bo dosti zabavišč in kramarskih stojnic. Bolj malo pa bo stojnic z gospodarskimi predmeti, če izvezamo posodo, ki se do prihodnjega Andreja gotovo ne ubije.

V soboto 2. decembra bo odprta numizmatična in filatelčna razstava novcev in znamk v dvorani bivšega Trgovskega doma. Odprta bo do 4. decembra.

SKUPNA »CECILIJANKA«

V petek, na praznik svete Cecilije, zavetnice lepega petja, je bil v cerkvi sv. Ignacija skupni nastop ali »Cecilijanka« italijanskih in slovenskih pevskih zborov iz Gorice. Koncert je bil prirejen v okviru umetniško-kulturne ustanove »Città di Gorizia«. Nastopilo je šest zborov, med temi tudi slovenski zbor »L. Bratuž« pod vodstvom S. Jericija in zbor »M. Filej« pod Klanjščkovim taktirko. Vsak zbor je zapel po več sklad, ki so vse doživele velik uspeh. Obenem je koncert dokazal, da je na umetniških prireditvah možno tudi koristno sodelovanje.

Pripomba: želimo pa, da bi se različne kulturne prireditve ne križale ob istem dnevu in ob isti uri.

PIREDITVE OB 25-LETNICI »JUVENTINE« V ŠTANDREŽU

V okviru praznovanj 25-letnice ustanovitve društva organizira ŠD »Juventina« NOČNO STAFETO v četrtek, 7. decembra 1972 ob 19. uri. Start in cilj sta na trgu v Štandrežu, proga pa je dolga 1800 m. Startale bodo štiričlanske ekipe, razdeljene v dve skupini:

1. mladinci od 12. do 15. leta;
2. člani od 16. leta dalje.

Vpisovanje ekip je na sedežu društva (pismeno: ŠZ »Juventina« — P. Sant'Andrea 1 — 34170 Štandrež Sant' Andrea — Gorica) in v gostilni »Pri Romani« na trgu v Štandrežu.

Prvič je zazvonilo

Prejšnjo nedeljo, malo pred dvanajsto uro je zvonil zvon pri svetem Ivanu v Gorici prvič kot bronasti klicar v središču slovenske cerkvene skupnosti. Slovenski verniki severnega dela Gorice so se zbirali k uradnemu odprtju slovenske duhovnije pri svetem Ivanu.

V smislu in duhu koncilskih odredb in veličastnega nauka, pojdite in učite vse narode in ljudstva, se je razvijala skromna, a v globokem ozračju umestitev novega župnika msgr. Franca Močnika in njegovega pomočnika kaplana dr. Jožka Merkuža.

Množica vernikov in vsi slovenski duhovniki iz mesta ter okolice so pred starodavno cerkvijo pričakovali nadškofa in novega dušnega pastirja. Mladenka in mladenič iz nove verske skupnosti sta pozdravila nadpastirja in mu izročila šopek cvetja. S priljudnim nastopom in prijazno slovensko besedo je nadškof Cocolin takoj pridobil sr-

ca vernikov, ki so napolnili »žagrad« in vso cerkev.

Začela se je maša, med katero je nadškof predstavil oba nova dušna pastirja goriške osrednje slovenske duhovnije. V topli in gladko tekoči besedi je poudaril, da biva tu slovenska manjšina s svojimi pravicami, pa tudi s solidarnostjo do sovernikov drugega jezika. Po teh jasnih in res krščanskih mislih se je novi župnik Močnik zahvalil nadškofu za ustanovitev duhovnije in je razvil nekaj misli o bodočem delovanju, ki bo rodilo bogate sadove v duhu strpnosti in ob sodelovanju vseh goriških vernikov.

Z zahvalno molitvijo se je končal kratki, a zgodovinsko pomembni obred odprtja slovenske duhovnije v srcu goriškega mesta. Dolgo je trajalo, da je prišlo do tega dogodka, ki naj bi pripomogel k odpravljanju nacionalne nestrpnosti tudi znotraj Cerkve in njenih svetišč.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov

Revija pevskih zborov, ki jo vsako leto organizira tržaška Zveza cerkvenih pevskih zborov, je privabila v nedeljo popoldne v Kulturni dom rekordno število poslušalcev. Do kraja sta bila zasedena tako partner, kakor galerija. Nastopilo je 13 pevskih zborov iz najrazličnejših krajev naše ožje domovine, od Mačkovej preko Tržaškega ozemlja do Gorice, Beneške Slovenije in Kanalske doline. Zal sta se letošnje revije udeležila le dva zbora iz mesta samega: cerkveni zbor iz Rojana in zbor od sv. Antona Novega in Barkovej. Vsi ostali so bili iz oddaljenejših predmestij ali okolice.

Openski pevski zbor pod vodstvom Stanka Maliča je na nedeljskem nastopu samo potrdil svoje dosedanje lepe kvalitete.

Dekliški zbor iz Devina, ki ga vodi Herman Antonič, je to pot predstavil tudi dve ljudski pesmi, s katerima se je mnogo prepričljiveje uveljavil. Zelo skrbno pripravljen se je predstavil zbor iz Boršta, ki je pod vodstvom Draga Petarosa pokazal lepo homogenost in smiselno podajanje. Isto lahko rečemo za zbor iz Bazovice, v katerem sodelujejo tudi nekateri pevci iz Gročane. Pod vodstvom prof. Zorke Hareja so ubrano podali svoje tri skladbe. Janko Ban, ki vodi cerkveni zbor sv. Antona Novega in Barkovej, pa je predstavil še nekoliko zahtevnejši spored: Vrabčev »Veter« in madžarsko ljudsko pesem Zoltana Kodalyja. Posebno zadnja postavlja pevcem nekoliko neobičajne ritmične in harmonske probleme, ki jih je zbor srečno in zadovoljivo premostil. Seveda bi efektna skladba z večjim zborom dosegla še prepričljivejši uspeh. Prvo polovico sporeda je zaključil razmeroma številni zbor »Višarski zvon«, 35 pevcev in pevk je pod vodstvom agilnega pevovodje Avgusta Ipavca zapelo dve Kramolčevi priredbi koroških pesmi in novo, istemu zboru posvečeno pesem, ki jo je napisal sam zborovodja. Iznajdljivo je vključil v pesem recitatorsko in obenem registrirano zvonjenje višarskih zvonov. Kar pa pri tem dirigentu najbolj preseneča, je doživeta interpretacija in prirojen smisel za uspešno in obenem naravno dirigiranje. Očitno je bilo, da pevci, z ozirom na kratko dobo dosedanjega skupnega dela, še niso povsem zapopadli umetniških intencij svojega zborovodje. Z nadaljnjim skupni delom pa bo ta zbor pod Ipavčevim vodstvom gotovo dosegel tako raven, da bo v čast slovenskemu prebivalstvu Kanalske doline.

Drugi del sporeda je začel mešani zbor s Katinare, ki je pod vodstvom Justa Lavrenčiča zapel dve umetni in »Kresno pesem« Matije Tomca. Pri tej smo posebno občudovali lepo moduliran bas solista gospoda Miklavca. Z lepo zvočnostjo in zadovoljivo interpretacijo se je predstavil zbor iz Križa pod vodstvom Albina Verginelle. Tudi zbor iz Mačkovej, ki ga vodi Dušan Jakomin, je pokazal lep zvok in zanesljivo interpretacijo. »Fantje iz pod Grmade« so nastopili tudi preteklo nedeljo v Gorici in so pri tej reviji samo potrdili svoj goriški uspešni nastop. Pevovodja Ivo Kralj vodi ta zbor od uspeha do uspeha. Prisrčno pozdravljeni so nastopili pevci zbora »Rečan« iz Beneške Slovenije. Pod vodstvom požrtvovalnega dirigenta Rina Markiča so ponovili spored, ki so ga izvajali na Cecilijanki. Goriške zборе je zastopal razveseljivo napredujoči zbor iz Štandreža. Pod vodstvom Iva Bolčina je posebno prepričljivo in z lepo dinamično izdelanostjo podal vso dramatičnost Vodopivčeve Belokranjske balade.

Revija se je končala z nastopom rojanskega cerkvenega zbora pod vodstvom prof. Humberta Ma-

mola. Muzikalno prepričljivo in doživeto je podal znano rusko narodno »Rdeči sarafan« ter s primerno razigranostjo in lahkotnostjo Tomčevo Belokranjsko napojnico. Res je škoda, da je bila v program vključena tudi znana Bachova arija iz Tretje suite za orkester v D-duru. Na sporedu je bil sicer kot avtor označen Bach, ni bil pa omenjen tisti brezobziren aranžer, ki je dokazal svoje pomanjkanje vsakega spoštovanja do velikih umetnin s tem, da je to instrumentalno kompozicijo priredil za zbor. Priredil tako, da je popolnoma zbrisal dostojanstveno korakanje basov in zmašil božansko arijo v harmonsko gmoto zbora. Skratka tako, da ni ostalo od Bacha nič. Res škoda, da nimamo zakonov, ki bi preprečevali take barbarizme. Seveda pa ta naključen spodrsrlaj nikakor ne zmanjšuje lepih izvajalskih sposobnosti zbora iz Rojana. Tudi je bila včerajšnja revija lep prikaz prizadevnosti in dosežkov marljivih pevcev in pevovodij.

U. Vrabec

NOVA ŠTEVILKA »MLADIKE«

Uvodnik nove številke »Mladike« je posvečen bližnjim občinskim volitvam v Trstu. Na drugem mestu pa najdemo poetično reportažo Marije Milej »Naloga«.

Esejistični del revije je tokrat pester. Nekdo, ki se je podpisal samo s črko Ž., nam predstavlja mladega slovenskega slikarja Roberta Kozmana. Anton Kacin je orisal osebnost zgodovinarja in publicista Stanka Staniča. Objavljen je tudi radijski intervju s profesorjem Radom Bednarikom o goriškem knezoškofu Frančišku Borgiji Sedeju. Martin Jevnikar nadaljuje svoj pregled zamejske in zdomske literature, v katerem prikazuje tokrat literarno delo Zore Piščanc. Jožef Smej pa je objavil obširen članek o Slovencih v Porabju, radgonskem kotu in

ob sedanji slovenski severni meji. V zgoščenih obliki je prikazano vse bistveno, kar mora vsak Slovenec vedeti o tej veji slovenskega naroda, od zgodovinskih podatkov do jezika, vere, šolskih in cerkvenih razmer ter statističnih podatkov o prebivalstvu, pa tudi o glavnih značilnostih današnjega gospodarskega in socialnega položaja. Takih člankov bi si v »Mladiki« želeli še več.

Ivan Peterlin piše v rubriki »Šport« o prihodnji olimpiadi v Montrealu v Kanadi in hkrati kritično razpravlja o olimpiadi na splošno; Peterlin vidi glavno napako današnjih olimpiad v njihovi pretirani mogočnosti, ki daje igram že videz cirkuškega spektakla, poleg tega pa zahteva bajne finančne izdatke. Vendar meni, da je treba olimpijske igre ohraniti, ker so še živi njihovi ideali.

Samo z začetnico podpisani kritik poroča o novi sezoni v Stalnem slovenskem gledališču, Ada Markon pa je napisala poročilo o prvem koncertu nove sezone Glasbene matice. »Čuk na veji« tokrat analizira psihologijo nekega vnetega totalitarca. Zanimiva je rubrika »Knjige«, v kateri Vinko Belič obširno ocenjuje Rebulovo novo knjigo »Smer nova zemlja« in ugotavlja: »V zmedah sodobnosti, ki od vseh strani s svojim pohujševanjem izteza roke po človeku, je Alojz Rebula v tej knjigi svojo prirodno nadarjenost in pridnost posvetil najvišjemu idealu, ki ga le more imeti človek: smiselnemu, v posmrtnost usmerjenemu življenju.« V rubriki »Revije« pa je objavljena obširna recenzija zadnje številke »Kapelje«. Poezijo zastopa v tej številki Milena Merlak z dvema pesmima »Na vse svete« in »Na pokopališču mrtvih brez imena«. V mladinski prilogi »Mlada beseda« pa je objavila nekaj pesmi mlada pesnica, ki se je podpisala s psevdonimom Nathalie. Ester Sferco je prispevala kratko novelo »Pesem ponosa«, Alojz Tul pa poroča v rubriki »Iz starih časov« o taboru v Dolini leta 1878. Omeniti je še rubriko »Za sodobne žene in dekleta« in članek Janka Bana o zborovskih revijah, dalje pretresljiv »Rekvijem za revijo« — za »Kapljamik«, ki so zadnjič izšlo. Podpisal ga je odgovorni urednik »Mladike«.

H. Böll - angažirani pisatelj

Po letu 1929 je Heinrich Böll prvi nemški književnik, ki je prejel Nobelovo nagrado za književnost. Zadnji Nobelov nagrajenec za literaturo je bil Thomas Mann.

Kadarkoli pa je govor o nemški povojni književnosti, stopa vedno v ospredje ime Heinricha Bölla; pisatelj velja v domovini in predvsem v inozemstvu — njegova dela so bila do sedaj prevedena v 10 jezikov, po Nobelovi nagradi se je število še povečalo — za vodilnega zastopnika moderne nemške književnosti, ki niha med umetniškim vrednotenjem preteklosti, in književnosti, ki je nastala na razvalinah Hitlerjeve Nemčije, kajti »uničenja v našem svetu niso samo zunanja in ne tako neznatne narave, da bi jih ne mogli v nekaj letih zaceliti,« kot je sam napisal.

Heinrich Böll se je rodil leta 1917 v Kölnu; po srednji šoli je postal knjigotrški vajenec. Leta 1939 je vstopil v vojaško službo, a v prvih vojnih letih so ga Američani ujeli in zaprli v taborišče. Po vrnitvi iz ameriškega ujetništva je nadaljeval študij germanistike in istočasno opravljal v rodnem mestu najrazličnejše poklice. Od leta 1951 je Böll svoboden umetnik, pisatelj in pisec radijskih iger.

Naloga umetnosti je po Böllu angažiranost: »da mora biti pisatelj angažiran, to je zame samo po sebi umevno. Zame predstavlja angažiranost predpostavko,« je izjavil leta 1961. Böll hoče vplivati na sodobnike, hoče ljudi vzgajati in tako prispevati k preobrazbi sedanjega življenja. Je moralist,

čigar korenine ležijo globoko v katolicizmu; kakor je sam veren katoličan, take so tudi osebe v njegovih delih. Vsekakor ne vsebuje njegovo pripovedništvo nobenega načelnega razpravljanja o katolicizmu, sam se imenuje kristjana in umetnika. V današnjem svetu vidi Böll sledove včerajšnjega, njegova naloga je spominjati se, da preteklost in sedanjost sestavljata enoto in se venomer prepletata, zaradi tega so njegovi junaki obžalovanja vredne žrtve minulih razmer, neobgleni razdvojeni ljudje, ki se borijo za kaj ali pa proti čemu, ki se še največkrat ne skušajo braniti, temveč prenašajo svojo zlo usodo. Vsi romani in druga pripovedna dela se odigravajo v času vojne ali pa v povojnem razdobju: junak je vedno vojak, ki se vrača domov; usmiljenje vzbujajoča žrtev dogodkov. S stilističnega pogleda kažejo skoraj vsa njegova dela nekatere vidne in manj vidne pomanjkljivosti, toda kljub temu je uspeh njegovega pripovedništva neizpodbiten. Sloves je dosegel z romanom v prvi osebi »Vlak je bil točen« (Der Zug war pünktlich). Sledijo vojni roman »Kje si bil Adam?« (Wo warst du, Adam?), psihološko-družbeni roman iz druge svetovne vojne, »Hiša brez čuvaja« (Haus ohne Hüter), ljubezenska zgodba »Kruh ranih let« (Das Brot del frühen Jahren), kritično-družbeni roman iz preteklosti »Nazori nekega klovna« (Ansichten eines Clowns) in še cela vrsta drugih pripovednih del, posebno znani pa so vtisi z raznih popotovanj in radijske igre.

ŠPORT

Veselje v »Sokolovem« taboru

NAMIZNI TENIS - MOSKA A LIGA

SOKOL - T.T. TARANTO 7:2

V prvi tekmi povratnega kola je Sokol osvojil dve nadaljnji točki. Nabrežinci so zaigrali zelo uspešno in dokazali, da so trenutno v dobri formi. Najbolj razveseljivo je dejstvo, da je tokrat mladi Nevo Radović osvojil svojo prvo točko v A ligi in to celo proti drugokategorniku! Prav to srečanje je bilo najzanimivejše in je navdušilo maloštevilno občinstvo. Veselje v Sokolovem taboru je bilo izredno in ta uspeh je pravo plačilo za Radoviča samega in za njegova trenerja, ki sta mu izkazala zaupanje z vključitvijo v prvo moštvo. Ostala dva igralca, ki sta branila Sokolove barve, sta bila kot po navadi Košuta in Peterlini, ki tokrat nista zgubila niti seta. Omeniti moramo, da se gostje iz Taranta niso predstavili v popolni postavi, tako da se je tekma začela praktično z rezultatom 3:0 v korist domačinov. Ostala srečanja pa so bila zanimiva, saj sta Marangio in Solito Salvatore solidna

»HEIMATDIENST« NI SAM

(Nadaljevanje s 1. strani)

ga humusa. Ni čudno, da je bil nacistični upor l. 1934 na Koroškem najbolj nasilen in pripravljen. Dozorel je v takem vzdušju. Danes se tam kuha novi nacizem. Morda ne bo pogljal cvetov in rodil svojih strupenih sadov, ker v Nemčiji ne vlada nov Hitler. Toda ko bi se pojavil, bi bila »Heimatdienstova« Koroška takoj ob njegovi strani.

Toda »Heimatdienst« v Avstriji ni sam. V Gradcu na avstrijskem Štajerskem ima svoj sedež organizacija »Der alpenländische Kulturverband Südmärk«, ki je tudi slabo zapisana v slovenski zgodovini kot potujočevalnica slovenskih otrok. To je bila organizacija, ki je ustanavljala pred prvo svetovno vojno nemške šole po Štajerskem in zvajljala vanje slovenske otroke, financirala naseljevanje nemških kolonistov na slovenskih tleh (s tem, da je poceni kupovala zemljo od nezavednih slovenskih kmetov) in podpirala vsakršno protislovensko dejavnost, zlasti »kulturnega« značaja, propagandni tisk itd. Starejšim Slovencem je ta organizacija zelo dobro znana kot tujini (Verein für das Deutschtum im Ausland), sko. Njen cilj je bil čimprej ponemčiti slovensko Štajersko. Zdaj deluje bolj »diskretno« v avstrijski Štajerski in ima na skrbi zlasti njene obmejne predele proti slovenski Štajerski, da pomaga utrditi tamkajšnje »nemštvo«.

Ta organizacija izdaja revijo »Lot und Waage« (Grežilo in vaga), ki izhaja mesečno (po dve številki skupaj) in oznanja ideje, ki so zelo blizu nekdanjemu nacizmu. Organizacija »Südmärk« tesno sodeluje s koroškim »Heimatdienstom«, katerega zastopniki se udeležujejo njenih »delovnih posvetovanj« (eno takih je bilo l. 1969 tik na meji Slovenije v Spielfeldu — Špilje). Poleg »Heimatdiensta« se udeležujejo občnih zborov in »delovnih posvetovanj« »Südmärke« še zastopniki organizacije »Oesterreichische Landsmannschaft« s sedežem na Dunaju, »Zveze za nemštvo v tujini« (Verein für das Deutschtum im Ausland), razne »akademske korporacije« (društva nemško-nacionalističnih študentskih organizacij), razne mladinske organizacije in celo »nekaj okrajnih glavarjev« (kar bi odgovarjalo predsednikom provinc v Italiji), »najvažnejši župani« in šolski ravnatelji obmejne pokrajine.

drugokategornika. Omeniti moramo še, da je v nedeljo stopil prvič za zeleno mizo v A ligi tudi Pertot, ki je kljub porazu prav zadovoljivo opravil svojo nalogo.

Košuta - Solito V. 2:0 b.b., Radović - Marangio 0:2 (18,8), Peterlini - Solito S. 2:0 (14,8), Radović - Solito V. 2:0 b.b., Košuta - Solito S. 2:0 (12, 14), Peterlini - Marangio 2:0 (9, 19), Radović - Solito S. 2:1 (22, —10, 18), Peterlini - Solito V. 2:0 b.b., Pertot - Marangio 0:2 (10, 14).

BOR NADALJUJE Z ZMAGOSLAVNIM POHODOM
ODBOJKA - ŽENSKA B LIGA

BOR - ALZANO 3:1 (15:9, 5:15, 15:12, 15:12)

V soboto sta se v tekmi, veljavni za tretje kolo prvenstva B lige, pomerili še nepremagani ekipi Bora in Alzana. Že takoj v začetku smo opazili, da sta si moštvi enakovredni in da bomo lahko sledili lepi in tehnično veljavni igri. Naše predstavnice tudi tokrat niso zatajile in so z izrednim napadom strle odpor gostij. Dekleta Alzana so se izkazala z izredno dobro obrambo, ki je večkrat zmedla Tržačanke.

Prvi set so »plave« kmalu osvojile in že so mislile, da jim nasprotnice ne bodo delale hujših preglavic. To se jim je maščevalo že v naslednjem delu igre, ko so morale Drasičeva dekleta položiti orožje. V zadnjih dveh setih pa so se Slovenke zbrale in vseskozi igrale zelo premišljeno in predvsem rentabilno. Gostje so se sicer upirale, a vendar niso mogle preprečiti poraza.

Bor nadaljuje tako svoj zmagoslavni pohod in prepričani smo, da našim dekletom, če bodo nadaljevala z resnim treningom in skušala izpiliti še nekatere pomanjkljivosti, popoln uspeh letos ne bi smel uiti.

PRIMAVERA MARZOTTO - BREG 3:0 (15:12, 16:14, 15:7)

Dolinska dekleta so tudi na gostovanju v Novem potegnili krajši konec. Tokrat bi bil izid lahko tudi drugačen, zlasti še, če bi sodnika opravljala bolje svojo nalogo. Prvi niz je potekal v znamenju enakovrednosti in le proti koncu so domačinke zbrale minimalno prednost, ki jim je zadoštovala za osvojitve niza. V drugem setu so Brežanke silovito pričele in vodile že z 8:0 ter 14:10, nakar so nasprotnice z očitno podporo sodnikov dohitele in prehitile naše zastopnice. Zadnji del igre je tako bil zgolj še formalnost, saj se potrte Brežanke niso mogle več uspešno braniti.

MOSKA C LIGA

PRISTRANSKI SODNIK OŠKODOVAL DOMAČINE

KRAS - VV.FF. DELL'ACQUA TREVISO 2:3

(16:14, 13:15, 9:15, 16:14, 8:15)

V soboto so Kraševci prvič zgubili pred domačim občinstvom, čeprav so odigrali svojo letošnjo najboljšo tekmo.

KOSARKA - MOSKA D LIGA

PORAZ SLEDI PORAZU

CRIK INA - BOR 60:33 (37:15)

Niti vključitev Zavadlala ni Boru koristila, da bi izbojeval svojo prvo zmago. Poraz sledi porazu in lahko že mirne duše trdimo, da so možnosti za obstoj v D ligi minimalne.

ketna

—o—

OBVESTILO KMETOVAVCEM

Pokrajinska Zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu sporoča, da bodo od ponedeljka dalje uradi odprti za občinstvo od 8. do 12. ure.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALISCE V TRSTU

Kulturni dom

Filibert Benedetič

PRAVILA IGRE

Drama upanja ali kakor se to vzame

(Slovenska novost)

V soboto, 2. decembra ob 20.30 - izven abonmaja
v nedeljo, 3. decembra ob 16. uri - RED C - prva
nedelja po premieri

v petek, 8. decembra ob 17. uri - RED I

—o—

OBETA SE SPLOŠNA STAVKA

V sredo je imel predsednik vlade Andreotti sestanek s predstavniki sindikatov, v zvezi z njihovimi zahtevami. Skušal jim je orsati težavni gospodarski položaj in pripravljenost svoje vlade, da ustreže njihovim zahtevam, kolikor to dopušča položaj. Sindikati pa so potem izjavili, da niso zadovoljni z rezultatom sestanka, in so napovedali za »okrog 15. decembra« splošno stavko po vsej državi. Obeta se torej »vroč« predbožični čas.

Zunanji minister Medici je izjavil v zunanjepolitični komisiji v parlamentu, da bo Italija priznala Vzhodno Nemčijo in Severni Vietnam. Posreduje tudi za pomirjenje med Egiptom in Izraelom.

V italijanskem parlamentu je postavilo nekaj poslancev vladi vprašanja, če ve za oddaje koperske barvne televizije, namenjene Italiji, za katero stoji nemška družba Telefunken. Samo v beneških pokrajinah je bilo zaradi tega prodanih že baje na desetstisoče barvnih televizorjev nemškega izdelka za sistem »PAL«.

F.J. - 126

S M R T

V POMLADI

»Sedite, najprej popijte skodelico kave.«

»Hvala.«

Primaknila mu je še kruh in marmelado. Ko je spil in pojedel nekaj grizljavej, je prisel na mizo. Še nikoli nista tako sedela skupaj in le malokdaj sta govorila; bila je tiha in mirna ženska, da skoraj ni bilo opaziti, če je bila doma ali ne.

»Moram vam odpovedati sobo, gospod Tine.«
Neprijetno ga je zadelo.

»Zakaj, gospa?«

»Oh, ne zaradi tistega pisemca,« se je nasmejala. »V bolnišnico bom morala, morda za dalj časa, in nimam nikogar, ki bi me med tem časom nadomeščal tu, vam postiljal in čistil.«

»Če je zaradi tega, gospa, si lahko sam...«

prej vse uredila z gospodarjem in mu izročila ključ,

»Ne, bolje je, da je stanovanje prazno. Rada bi da on varuje stanovanje. Saj sem vam rekla, morda bom morala dolgo ostati v bolnišnici...«

»Ali je kaj nevarnega?« je nehote zaskrbljeno vprašal.

»Ne vem. A lahko, da je,« je rekla. »Bomo videli.«

Ni upal vprašati, kaj ji je. Govorila pa je mirno in normalno, kakor da se ničesar ne boji. Opazil je že, da so ženske veliko bolj vdane v usodo kakor moški. Morda tudi ni več veliko pričakovala od življenja, ki je bilo — kot je vedel — skopo z njo. Otrok ji je umrl še čisto majhen in kmalu nato jo je zapustil mož in šel živeti z drugo.

(dalje)

10

Po Conradu Richterju
prireja Olga Ratej, riše Melita Vovk-Štih.

19. Ko so se možje vrnili z okrepitvijo, dečka ni bilo nikjer. Preiskali so gozd, pa niso našli nobene sledi. Dokler so mogli, so materi prikrivali, končno pa so ji morali povedati, da so ji sina odpeljali Indijanci. Poslej je komaj še kdaj stopila na noge. Toda ta, tako dolgo pogrešani sin, ki je zdaj stal pred njo, se zanj še zmenil ni. Odsotno je gledal mimo nje, kakor da je ne opazi. Se le ko je potegnila njegovo glavo k sebi in ga poljubila, je obrnil pogled k njej, vendar se je skremžil in se hitro spet vzravnal. Stal je kot kol, pripravljen na odpor. »Ampak Jon, saj si videti kot pravi Indijanec,« je z narejeno veselostjo zaklicala

mati. »Celo hodiš tako kot oni. Vem, trda ti je predla, ubožec moj. To ti oštal si živ in si se vrnil. Zdaj je vse dobro.« Beli sin se je zavalil v molk kot v konjsko pokrivalo. Mati je sočutno vprašala: »Mar ne zna več govoriti po naše?« In oče je odgovoril: »Razume še kar precej, bi rekel, če zna tudi govoriti ne vem. Doslej je dal od sebe samo dve, tri naše besede.« Matere je bila sama nežnost, ko je rekla: »Tvoja vzgoja je bila nasilno prekinjena. Dolgo si živel v poganski temi in neznanju, zato boš moral zamujeno hitro nadoknaditi. In najpomembnejši je pri tem materski jezik, veš, fant.«

20. Mati ga je začela pri priči vzgajati: »Jaz sem tvoja mati, Mira Butler. To je tvoj oče, Harry Butler. In ti si Jon C. Butler. Zdaj pa lepo ponovi za meoj, Jon Cameron Butler, No?« Deček je molčal in zmedeno gledal predse. Mati je vzdihnila: »Ponovi svoje ime za meno. Daj, Jon, prosim te!« Zgrabila ga je za roko in mu jo stresla. Hitro je rekel nekaj po delavarsko in spet umolknil. Del je moral prevesti: »Pravi, da se imenuje Beli sin iz rodu Leni Lenape. In nič drugače.« Mati je vila roke: »Ampak saj ni več pri Delavarih! Doma je, pod domačo streho in tu

mora privzeti spet svoje pravo ime.« Mladoletnik jo je prebodel z žarečim pogledom svojih temnih oči, ki so bile tako podobne njenim. »Beli sin, to pravo ime,« je pribil v polomljeni angleščini, pri čemer mu je »R« delal težavo. »Moj oče Leni Lenape, moja mati Leni Lenape.« Del je pojasnil: »Svoje indijanske starše misli. Delavari imenujejo sami sebe Leni Lenape.« Vsa kri je planila gospe Butler v glavo. »Pa pustimo to. Mislim, da je za danes kar dovolj.« je rekla. »Vsaj to je dobro, da je izgovoril nekaj naših besed. Vsaj to.«

B
E
L
I
S
I
N